

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa R. B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w Ł.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 14 marca 2019 r., sygn. akt III Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje radcy prawnemu W. S. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Ł.) kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ta regulacja przesądza, że orzeczenie w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania zapada tylko po uprzednim dokonaniu oceny przyczyn określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., gdyż tylko one i ich uzasadnienie mogą być przedmiotem tzw. „przedsądu” i decydują o jego wyniku. Jednocześnie przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W jego ocenie zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania przez błędne przyjęcie, że okoliczności sprawy zostały dostatecznie wyjaśnione, a także przez pominięcie dowodu z przesłuchania świadków na okoliczność warunków bytowych w Zakładzie Karnym w Ł. oraz faktu przebywania przez powoda w przeludnionej celi w okresie od 15 kwietnia 2009 r. do 18 czerwca 2009 r. Ponadto skarżący wskazał, że Sąd Okręgowy naruszył także art. 5 k.c. w zw. z art. 442¹ § 1 k.c. przez jego niezastosowanie i uwzględnienie zarzutu przedawnienia. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera również sugestię, że odmowa ustanowienia pełnomocnika z urzędu mogła prowadzić do pozbawienia skarżącego możliwości obrony jego praw ze skutkiem nieważności postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., dotyczącym przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, chodzi o łatwo dostrzegalne, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy uchybienia przepisom prawa. Według utrwalonej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2011 r., I PK 237/10, 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, 24 lutego 2012 r., V CSK 225/11, 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15).

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Powołując się na naruszenie wskazanych we wniosku przepisów prawa procesowego dotyczących oceny dowodów skarżący zmierza do podważenia części ustaleń faktycznych. Wobec jednoznacznej treści art. 398³ § 3 k.p.c., z procesowej podstawy kasacyjnej wyłączone są te przepisy, które bezpośrednio dotyczą podstawy faktycznej wyrokowania. Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący również nie może skutecznie powołać się na to, że sąd dokonał wadliwej oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi w sprawie ustaleniami faktycznymi (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) na każdym etapie postępowania.

Odnośnie do zarzutu naruszenia art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie, należy wskazać, że instytucja nadużycia prawa podmiotowego ma charakter klauzuli generalnej, która może zostać zastosowana jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a ocena wystąpienia przesłanek uzasadniających zastosowanie powołanej normy każdorazowo należy do Sądu orzekającego. Uznanie podniesienia zarzutu przedawnienia za nadużycie prawa jest możliwe w sytuacji szczególnie rażącego nadużycia prawa i wtedy, gdy indywidualna ocena okoliczności sprawy wskazuje, że opóźnienie w dochodzeniu przedawnionego roszczenia nie jest nadmierne i było usprawiedliwione szczególnymi przyczynami (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2019 r., IV CSK 503/17, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2019 r., III CSK 275/17). W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie było wystarczających podstaw do przyjęcia, że sąd powinien był powołać się przez pozwanego na przedawnienie ocenić jako nadużycie prawa.

W związku z sugestią skarżącego, że doszło do nieważności postępowania zauważa się, że Sąd Okręgowy odniósł się do takiego zarzutu podniesionego przez skarżącego w apelacji i brak jest podstaw do zakwestionowania trafności stanowiska, że zarzut ten był nieuzasadniony. Biorąc pod uwagę, że skarga kasacyjna przysługuje przeciwko wyrokowi sądu drugiej instancji, skarżący, dla skutecznego uzasadnienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.,

powinien był swoje stanowisko o pozbawieniu go możliwości obrony jego praw w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, uzasadnić, czego nie uczynił.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., z uwagi na sytuację życiową skarżącego.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym stanowił art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (tj.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1184) oraz § 4 ust. 3, § 8 pkt 6 i § 16 ust 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj.: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).